herpy

SKINKER

Egernia stokesii

En robust, sosial skink med piggete hale fra det halvtørre Australia. *Egernia stokesii* lever i faste familiegrupper i fjellsprekker og hule trestammer, føder levende unger og kan sperre skjulet sitt med den piggbesatte halen. Den krever varme, UVB og et terrarium med solide fjellstrukturer.

Familie: Scincidae Engelsk: Gidgee Skink Tidligere navn: *Silubosaurus stokesii* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**21-28 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**100-200 g**
Levealder	**10-25 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende og klippelevende**
Biotop	**Halvørken og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**27-32 °C**
Varmeplass	**43-49 °C**
Temperatur, natt	**21-27 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter, frukt og planter**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kullstørrelse	**1-8 unger**
Kull per år	**1**
Drektighet	**90 dager**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste III**
EU-vedlegg	**Vedlegg C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Egernia stokesii er en kompakt, kraftig skink med korte bein, en bred kropp og en kort, flat hale som er dekket av skarpe pigger. Ryggskjellene er kjølede fra nakken og ut til halespissen, og fargen spenner fra olivenbrun og mørkebrun til rustrød med spredte, lysere skjell. Undersiden er hvit til gul. Kroppen fra snute til kloakk er 16-21 cm hos voksne dyr, og halen er bare omtrent en tredjedel så lang, så den samlede lengden er 21-28 cm. Voksne dyr veier 100-200 g. Halen kan ikke kastes.

Halen brukes som propp: dyret presser seg inn i en sprekk, fyller åpningen med den piggete halen og puster opp kroppen, slik at et rovdyr ikke kan trekke det ut. Beina er så korte at dyret glir på buken når det beveger seg. Det er ikke raskt, men kan flytte seg kjapt når det er varmt.

Man skiller vanligvis mellom tre underarter: *E. s. stokesii* på Houtman Abrolhos-øyene, *E. s. badia* på fastlandet i Western Australia (inkludert den tidligere *E. s. aethiops* fra Baudin Island) og *E. s. zellingi* i det østlige og sentrale Australia. Det finnes ingen fargevarianter i handelen.

Utbredelse og leveområde

Egernia stokesii finnes i det halvtørre Australia i en bred, men brutt utbredelse fra det ytterste vestlige New South Wales og det sørlige Queensland gjennom South Australia og Northern Territory til det sørvestlige indre av Western Australia. Arten finnes også på flere øyer utenfor vestkysten av Western Australia, blant andre Houtman Abrolhos og Baudin Island i Shark Bay.

Bestandene er fragmenterte og bundet til fjellområder og skog der det finnes skjulesteder. Arten finnes bare i Australia. Bestanden er i tilbakegang på grunn av landbruk, gruvedrift og endrede brannmønstre, og underarten *E. s. badia* regnes som truet.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i kratt og åpen skog, ofte på fjellblotninger, og skjuler seg mellom steiner, i splittede trær, hule trestammer og andre hulrom. Den lever ofte blant akasietrær. Hver gruppe har et fast område med noen få foretrukne sprekker som alle medlemmer bruker, og et felles sted for avføring utenfor sprekkene. Dyrene kan kjenne gruppens medlemmer fra fremmede på lukten.

Dyrene er dagaktive. De soler seg tett sammen ved inngangen til skjulet og trekker seg inn når det blir for varmt eller et rovdyr nærmer seg. Aktive dyr har en kroppstemperatur på omtrent 33 °C. Klimaet er halvtørt med varme somre og kjølige vintre. Føden er blomster, blader, frukt og de leddyrene dyret kan fange, særlig biller og gresshopper.

Stell

TERRARIET

Egernia stokesii lever i grupper, og terrariet må være stort nok til dem. Et par eller en liten gruppe på opptil tre skal ha minst 120 × 60 × 60 cm (lengde × bredde × høyde). Et enkelt dyr kan holdes i 90 × 45 × 40 cm, men større er bedre.

Bunnsubstratet skal være sand eller sandholdig jord i et lag på minst 10 cm. Bygg sprekker og huler av flate steiner, skifer og kork, og sett dem direkte på bunnen av terrariet slik at de ikke kan graves under. Det må være minst to skjul og en stor, flat solstein. Hold bunnsubstratet under et skjul i den kjølige enden lett fuktig, slik at dyret kan velge. Terrariet skal ha et tett, rømningssikkert lokk.

TEMPERATUR

Terrariet skal ha en tydelig gradient. Solplassen skal være 43-49 °C, målt på overflaten med et infrarødt termometer, og den kjølige enden skal ligge på omtrent 27 °C. Dagtemperaturen i bakgrunnen er 27-32 °C. Bruk en eller flere halogenspotter i den ene enden; keramiske varmelegemer og varmematter er ikke nok som eneste varmekilde.

Om natten kan temperaturen falle til 21-27 °C. Blir rommet kaldere, må det brukes et lysløst varmelegeme på termostat. Arten er varmeelskende, og for lav temperatur gir dårlig appetitt og fordøyelse.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten kommer fra halvtørre områder, men trives best med en luftfuktighet på 40-60 %. Forstøv terrariet lett om morgenen et par ganger i uken, og hold et fuktig skjul i den kjølige enden.

Dyrene slikker dråper fra overflater, men skal også ha en stabil, lav vannskål med friskt vann hver dag. Skålen vaskes hver uke.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal ha UVB så lenge lyset er på. Et T5 HO-rør i reflektor, som dekker omtrent halvparten av terrariets lengde, gir Ferguson-sone 3. Sonen er et anslag ut fra levemåten; den nære slektningen *Egernia cunninghami* plasseres i sone 3-4. Plasser solplassen slik at dyrets rygg er 15-30 cm fra røret; avstanden avhenger av rørets styrke og om det sitter over nett. UVB trenger ikke gjennom glass eller plast.

Supplér med et sterkt, hvitt dagslys, slik at terrariet er lyst. Lysperioden er 12-14 timer om sommeren og kortere om vinteren. Bytt røret etter produsentens anvisning, fordi UVB-strålingen avtar med tiden.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Egernia stokesii er altetende. I naturen spiser voksne dyr mest planter: blader, blomster, frukt og frø, og plantedelen er størst om sommeren. Unge dyr spiser flere insekter enn voksne. Gi derfor voksne dyr en stor andel grønt og unge dyr mer animalsk fôr.

Gi grønt og ville urter som løvetann, kål og rucola, hakkede grønnsaker som squash og søtpotet, blomster og litt frukt som godbit. Dertil insekter som kakerlakker, sirisser, melormer, superormer, snegler og meitemark. Små mengder magert hakket kjøtt eller kjæledyrfôr kan inngå, men skal ikke fylle mye.

Unge dyr fôres daglig, voksne annenhver dag eller tre ganger i uken. Gi så mye som dyret spiser på omtrent 5 minutter. Dryss insekter og grønt med kalk, og gi et vitamintilskudd én gang i uken.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er sosial og lever i familiegrupper med et par, unger og halvvoksne avkom fra flere kull. Den kan holdes i par eller i en liten gruppe, særlig hvis dyrene er vokst opp sammen. Fremmede voksne dyr kan komme i alvorlig strid, så nye dyr introduseres bare etter karantene og under oppsyn, og de må skilles hvis de slåss. Ikke hold en hann og en hunn sammen med mindre du vil ha unger.

Dyrene er sky og liker sjelden å bli håndtert, men blir mer tillitsfulle ved fôring fra pinsett. Rolig oppførsel og faste rutiner reduserer stress. Et truet dyr søker inn i skjulet sitt og puster seg opp, så det er vanskelig å få ut.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene er vanskelige å skille utenfra, og sikker kjønnsbestemmelse krever en veterinær som kan undersøke kloakken med et endoskop. Hunner er kjønnsmodne ved en lengde fra snute til kloakk på omtrent 17 cm. I naturen blir arten først kjønnsmoden etter fem til seks år; i terrarier med rikelig mat kan det gå raskere, men alderen er ikke dokumentert.

PARRING

Arten er utpreget monogam, og de fleste hannene er far til bare ett kull. Et fast par holdes sammen i et stort terrarium med nok skjul. Paringens forløp og en eventuell vinterhvile er ikke dokumentert for dyr i terrarier, men en kjøligere periode med kortere dager om vinteren tilsvarer naturens rytme.

EGGLEGGING OG KULL

Arten føder levende unger. Et kull er på 1-8 unger, og antallet øker med hunnens størrelse. Hunnen føder høyst ett kull i året, og ikke alle hunner yngler hvert år. I det østlige Australia fødes ungene i februar og mars, altså sensommeren. Fødselen av et helt kull kan ta fra én til tolv dager.

INKUBASJON

Det er ingen egg å ruge ut. Drektigheten varer opptil tre måneder; de 90 dagene i faktaboksen er et anslag. Gi hunnen ekstra fôr, kalk og UVB, og hold terrariet rolig. Ungene fødes med hodet først i fosterhinner med plommesekk, og hunnen eller ungene spiser ofte hinnene etterpå.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er 7-10 cm fra snute til kloakk og veier omtrent 8 g ved fødselen. I naturen blir ungene i familiegruppen til de er kjønnsmodne, men det er også sett voksne dyr drepe unger. Følg derfor med på de voksne, og ta ungene bort hvis det ses aggresjon. Hold søsken sammen i et terrarium med sand, skjul og UVB. Gi små insekter og finhakket grønt daglig, dysset med kalk.

Helse og vanlige feil

Egernia stokesii er hardfør når temperatur, lys og bunnsubstrat er riktige. De typiske problemene er:

- Kalkmangel og skjøre knokler ved for lite UVB og ensidig kost.
- Soppinfeksjon på buk og føtter ved vedvarende fuktig underlag.
- Fedme ved for mye fettholdig fôr og lite bevegelse.
- Innvendige og utvendige parasitter, særlig hos nye dyr.
- Kampskader og stress ved for tett eller urolig hold, særlig av fremmede voksne dyr.

Sett nye dyr i karantene i minst én måned før de kommer sammen med andre. Dyrene skjuler sykdom godt, så kontakt en veterinær med erfaring i krypdyr ved endret appetitt, vekttap eller hevelser.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.